Svenska kyrkan
KYRKOKANSLIET

PROTOKOLL	PROTKOLL NR
Biskopsmötet	5/2018
ORT	DATUM FÖR MÖTET
Uppsala	2018-08-28

NÄRVARANDE

Ärkebiskop Antje Jackelén, ordf.
Biskoparna
Ragnar Persenius, Uppsala (94 – 105 §§)
Åsa Nyström, Luleå
Eva Brunne, Stockholm
Martin Modéus, Linköping
Thomas Petersson, Visby
Åke Bonnier, Skara
Johan Tyrberg, Lund
Eva Nordung Byström, Härnösand
Fredrik Modéus, Växjö
Johan Dalman, Strängnäs
Sören Dalevi, Karlstad
Mikael Mogren, Västerås
Susanne Rappmann, Göteborg

Anna Cöster, teologisk sekreterare, biskopsmötet
Fredrik Lidé, ärkebiskopens kaplan

FÖREDRAGANDE

Programchef Maria Södling (102 §)
Handläggare Peter Strömmer (102 §)
Enhetschef Inga-Lena Arvidsson (103 §)
Handläggare Anna Lundgren (103 §)
Kyrkosekreterare Cristina Grenholm (104 §)
Rättschef Maria Lundqvist Norling (104 §)
Ekumenikchef Jenny Sjögreen (105 §)
Handläggare Peter Lööv Roos (105 §)
Programansvarig Anna Hjälm (109 §)
Generalsekreterare Helén Ottosson Lovén (109 - 110 §)
Avdelningschef Gunilla Hallonsten (109 - 110§)

Fredrik Lanerfeldt, VD Verbum förlag AB (101 §)
Jonas Eek, Senior Advisor, Verbum Förlag (101 §)
Inger Wallin, chefredaktör, Kyrkans tidning (101 §)

SEKRETERARE

Anna Cöster

VÄLJ RUBRIK

§ 94

Sammanträdet öppnas

Ärkebiskopen hälsade välkommen till biskopsmötets överläggningar. Särskilt välkommen till nya biskoparna Åsa Nyström och Thomas Petersson.

Biskop Susanne Rappmann inledde med psalm 176 och ledde ett bibelsamtal utifrån sitt kommande boksamtal under Bok & bibliotek i Göteborg om en nygjord Lättläst-version av Nya testamentet. Bibeltexterna 1 Joh. 4:7 och Luk 10:25-37 var utgångspunkt för samtalet. Samtalet avslutades med bön.

§ 95

Föredragningslista

Efter genomgång av dagordningen finns följande tilläggsärenden:

a) Biskop Johan Dalman önskar samråda i ett enskilt ärende.
b) Samtal om bruk av gudstjänstmaterial utöver Kyrkohandboken.
c) Biskop Fredrik Modéus önskar samråda om kommunitetsliv.
d) Biskop Åsa Nyström önskar samråda om det kommande riksdagsvalet och Svenska kyrkans kommunikationsinsatser kring det.

§ 96

Biskopsmötet
Aktuella frågor

Biskopsmötet samtalade om sommarens bränder och stiftens erfarenheter med anledning av dessa. Från WCC (World Council of Churches) hade kommit en hälsning till ärkebiskopen och Svenska kyrkan med uppmuntran i uppdraget att ge tröst och stöd.
I flera stift hade förts dialog i och mellan stift och församlingar, samt med krisgrupper. Idealiteten bland människor hade varit en stor och en god kraft. Visst behov av förflyttning av inventarier fanns. Stiften hade stöttat enskilda församlingar genom olika insatser efter behov. Kyrkomötets ordförande besökte flera platser. Flera biskopar uttrycker stor tacksamhet för lokalt engagemang. Minnen av tidigare traumatiska stormar (Gudrun 2005) och bränder (Västerås stift 2015) lever fortfarande kvar i bygderna. Många samhällen i glesbygden hade god erfarenhet av krishantering. Upplevelsen av den internationella solidariteten är positiv. Kvar finns stora risker vad gäller avverkning av skog, vägunderhåll och inte minst hantering av posttraumatiska efterdyningar hos skogsägare och allmänheten. Stiftsanställda som hanterar Svenska kyrkans skogstillgångar dokumenterar erfarenheterna utifrån sitt perspektiv.

Den 19 juli hade det Israeliska Knesset antagit en nationalstatslag under beteckningen ”Basic Law: Israel as the Nation State of the Jewish

People". Uttalanden hade gjorts av bland annat KV, LVF och enskilda kyrkor i världen. Både kristna och judar uttrycker oro över att den nya lagen kommer att splittra och bryta ner det arbete som pågår för fred och äventyra demokrati och jämlikhet.

Biskopsmötet beslutade att ett brev undertecknat av ärkebiskopen samt biskoparna Eva Brunne och Johan Dalman skulle skickas till biskop Sani Ibrahim Azar, The Evangelical Lutheran Church in Jordan and the Holy Land (ECJHL).

§ 97

Kyrkomötet
Biskoparnas deltagande i utskotten

Biskopsmötet beslutade om sin inbördes ansvarsfördelning i kyrkomötets utskott, och föreslår kyrkomötet bekräfta följande biskopar i de olika utskotten:
Gudstjänstutskottet - Martin Modéus
Organisationsutskottet - Ragnar Persenius och Åsa Nyström
Tillsyns- och uppdragsutskottet - Johan Tyrberg och Susanne Rappmann
Ekonomiutskottet - Eva Nordung Byström
Ekumenikutskottet - Sören Dalevi och Fredrik Modéus
Kyrkolivsutskottet - Eva Brunne och Thomas Petersson
Samhälls- och kulturutskottet - Åke Bonnier och Johan Dalman
Förvaltarskapsutskottet - Mikael Mogren

§ 98

Sveriges kristna råd
Kyrkoledardagar 2018

Sveriges Kristna Råd hade inbjudit till kyrkoledardygn. Från biskopsmötet kommer biskop Martin Modéus och ärkebiskopen att åka.

§ 99

Dop

Biskopsmötet beslutade den 30 maj om sitt yttrande till Ansvarsnämnden med anledning av de ärenden som nämnden hade att behandla kring frågor om dop enligt ordning för Herrens Nya Kyrka, som är Nova Hieroslyma (Swedenborgskyrkan). Biskopsmötet konstaterade att inga ytterligare kommentarer är aktuella så länge Ansvarsnämndens behandling pågår.

§ 100

Biskopsbrev
Biskopsbrev om lärande och undervisning (12 § 2018)

Biskopsmötet diskuterade nytt material i arbetet med biskopsbrevet om lärande och undervisning.

§ 101

Verbum förlag AB

Biskopsmötet tog emot Verbum förlag AB och dess VD Fredrik Lanerfeldt, chefredaktören för Kyrkans tidning Inger Wallin, samt Jonas Eek, Senior Advisor.

§ 102

Program för lärande och undervisning
(9 §, 30 § 2017, 11 § 2018)

Programansvarig Maria Södling och handläggare Peter Strömmer gav en uppdatering av hur arbetet med programmet för lärande och undervisning framskrider. Biskopsmötet diskuterade aktuell programbeskrivning. Programmets referensgrupp där en pedagog och en teolog från varje stift ingår träffas första gången den 16 - 17 oktober.

§ 103

Konfirmandriktlinjer
(jfr 7 § 2017)

Enhetschef Inga-Lena Arvidsson och handläggare för konfirmandfrågor Anna Lundgren föredrog ärendet. Biskopsmötet gav synpunkter för vidare bearbetning. Biskoparna Sören Dalevi och Susanne Rappmann följer den vidare processen. Ärendet återkommer.

§ 104

Remisser
Statens stöd till trossamfunden

Ärendet föredrogs av kyrkosekreterare Cristina Grenholm. Yttrandet skulle avges till Kyrkostyrelsens arbetsutskott 11 september 2018.

Biskopsmötet beslöt
att ställa sig positivt till yttrandet över betänkandet Statens stöd till trossamfund i ett mångreligiöst Sverige, SOU 2018:18.

§ 105

Biskopsbrev
Uppdatering av Biskopsbrev om kyrkliga handlingar i mångreligiös kontext
(81 §, 100 § 2017)

Ekumenikchef Jenny Sjögreen och handläggare Peter Lööv Roos föredrog ärendet. Biskopsmötet gav synpunkter för en ytterligare bearbetning.

§ 106

Gudstjänster
Pilgrimsmässa

Biskop Martin Modéus tog upp frågan om dispens för att fira Pilgrimsmässan. Biskopsmötet underströk att det inom ramen för handboken finns stora möjligheter för lokal och kontextuell utformning av gudstjänstlivet.

§ 107

Kyrkans böcker

Biskopsmötet samrådde om de förändrade skrivningarna i Kyrkoordningen 18 kap 4,6 §§, om bruk av psalmer och sånger i huvudgudstjänst.

§ 108

Teologiskt seminarium

Vid biskopsmötet hölls ett teologiskt seminarium. Det innehöll en presentation av resultaten från Uppsala universitets forskningsprojekt *The Impact of Religion: Challenges for Society, Law and Democracy*. Professor Per Pettersson gav en presentation av programmet. Till den var också biskopar emeriti inbjudna. Biskopsmötet fick också ta del av forskningsresultat inom två forskningsområden. *Från sekularisering till synlighet? Religion i den offentliga sfären* presenterades av professor Mia Lövheim. *Unga och religion. Religioners plats och betydelse för unga i Sverige* presenterades av universitetslektor Maria Klingenberg.

§ 109

En värld av grannar

Programansvarig Anna Hjälm informerade om programmet *En värld av grannar*. Programmet har som syfte att utveckla och fördjupa Svenska kyrkans relationer med andra religiösa samfund och organisationer som arbetar med och för människor på flykt i Europa. Programmet arbetar fram mot Ärkebiskopens möte 2021.

§ 110

Kyrkostyrelsen
Generalsekreterarens rapport

Generalsekreterare Helén Ottosson Lovéns rapport togs emot av biskopsmötet. Hon lyfte särskilt följande frågor:

a) Den färdigställda rapporten *Kontrollstation 2019 – Mötesplatser i tiden*.
b) Befattningen fältprost, då möjligheter till utveckling av tjänsten och funktionen är under utredning.
c) Förändringar i kansliorganisationen.

§ 111

Prästtjänsten
Behörigförklaringar

Biskopsmötet överlade om behörigförklaringar av präster och diakoner i domkapitlen samt bestämmelsen som finns i kyrkoordningen för detta (KO 34 kap. 10 §).

§ 112

Vigningstjänsten
Rekrytering av finsktalande präster och diakoner (141 § 2017, jfr 6 § 2018)

Behoven i stiften är flera och ser olika ut vad gäller att ta emot finskspråkiga präster utbildade i Finland. Biskopsmötet diskuterade om det finns behov och möjligheter vad gäller en gemensam modell när det gäller rekrytering. Biskoparna Mikael Mogren och Åsa Nyström fick biskopsmötets uppdrag att arbeta fram ett förslag.

§ 113

Biskopsmötet ansåg att prästvigningsöverenskommelsen som finns mellan EFS och Svenska kyrkan behöver ses över. Biskopsmötet underströk vikten av att det som nu står i överenskommelsen om att kontakt med biskopen i Uppsala ska tas vid rekryteringsprocess i EFS, följs.

EFS
Prästvigningsöverenskommelse

Samverkansavtalet med EFS fyller 30 år 2019. Biskopsmötet ser gärna att det uppmärksammas nationellt, samt i stiften efter lokala förutsättningar.

Samverkansavtalet med EFS 30 år 2019

Biskopsmötet samråder om processer vid övergång till komministertjänst från anställning i EFS.

Övergång till komministertjänst från tjänst i EFS.

§ 114

Biskop Susanne Rappmann samrådde med biskopsmötet i två enskilda ärenden.

Samråd i enskilda ärenden

§ 115

Biskopsmötet informerades om att en tidplan är lagd för biskopsmötets ledarskapsutvecklingsprogram.

Biskopstjänsten
Ledarskapsutveckling (23 § 2018)

§ 116

Biskopsmötet beslutade
att uppdra åt sekretariatet att uppdatera förteckningen över biskoparnas uppdrag i skilda organ.

Biskopstjänsten
Biskoparnas uppdrag i skilda organ

§ 117

Ärkebiskopen informerade om möten hon haft den senaste tiden. Hon lyfte särskilt fram Svenska kyrkans ungas riksårsmöte i Hässleholm.

Information
Ärkebiskopens möten

§ 118

Biskopsmötet sammanträder nästa gång den 18 september kl. 8.30 – 9.30 (videokonferensmöte).

Biskopsmötet
Kommande möten

§ 119

Meddelanden

a) Biskop Johan Dalman och biskop Ragnar Persenius medverkar i De ungas kyrkomöte.
b) Böcker för utdelande:
Carl Reinhold Bråkenhielm, *The Study of Science and Religion. Sociological, Theological, and Philosophical Perspectives*. Church of Sweden Research Series. PickWick Publications 2018.

Erik Blennberger, Carl Reinhold Bråkenhielm, Anders Jeffner (red.), *Gudstro – Existentiella och intellektuella perspektiv* Verbum 2018.
Kyrkohandboken – utdrag, Svenska kyrkan 2018.

c) Rapport från jubileumsgudstjänst i Hamars domkyrka, Norge, av biskop Susanne Rappmann.
d) Rapport från ärkebiskopsmottagande i Åbo, av Anders Weijryd.
e) Rapport från Global Christian Forum, Colombia, av Martin Modéus.
f) Rapport från biskopsvigning i Skalholt, Island, av Eva Nordung Byström.

§ 120

Övriga ärenden

a) Biskop Johan Dalman samrådde med biskopsmötet i enskilt ärende.
b) Biskopsmötet utbytte erfarenheter kring Regionala samrådsgrupperna.
c) Biskopsmötet överlade om frågor i samband med de allmänna valen.
d) Biskopsmötet samtalade om utvecklingen av ensamkommandes situation. Fortsatt stöd behövs. Frågorna är fortsatt aktuella i SKR och därför är det i nuläget inte rätt tid med en gemensam aktion från biskopsmötet.
e) Det tidigare uppdraget från biskopsmötet att inventera hur och på vilka sätt kommunitetsliv sker i stiften diskuterades. Ärendet återkommer.

§ 121

Avslutning

Ärkebiskopen tackade för god gemenskap och avslutade mötet med välsignelse.

Vid protokollet

Anna Cöster

Justeras

Antje Jackelén

Ärkebiskop, ordförande

Fredrik Lidé